

Duurzaam op vakantie?

Nederland kiest vooral praktisch en soms principieel

Nederlanders zeggen duurzaamheid ‘best belangrijk’ te vinden bij vakanties, maar in de praktijk zijn prijs en gemak meestal doorslaggevend. Voor 5% van de Nederlanders speelt duurzaamheid een doorslaggevende rol en voor nog eens 28% is het van belang, maar niet doorslaggevend. Voor ruim 40% speelt duurzaamheid slechts een kleine of helemaal geen rol hun de vakantiekeuze. Het favoriete vervoermiddel is (met 30%) nog steeds de eigen fossiele auto. Een vijfde (19%) van de Nederlanders kiest voor het vliegtuig en de rest reist met een andere optie zoals een elektrische auto, trein, camper of bus.

Dat blijkt uit onderzoek van Motivaction onder een representatieve steekproef van 1.170 Nederlanders, uitgevoerd in juni 2026 in samenwerking met de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE).



Duurzaamheid telt mee – maar zelden als eerste criterium

45% van de Nederlanders zegt dat duurzaamheid minstens enige rol speelt bij het kiezen van de vakantiebestemming. Voor 5% is het zelfs doorslaggevend. Daar staat tegenover dat een derde zegt dat duurzaamheid helemaal geen rol speelt.

Duurzamer kan – mits goedkoper en praktischer

Uit de resultaten komt een nuchter beeld naar voren hoe Nederlanders hun vakantiekeuze maken. Vooral praktische afwegingen (57%) geven de doorslag: zaken als reistijd, gemak, bagage, kosten en de gezinssituatie wegen voor veel mensen zwaarder dan de vraag wat de duurzaamste optie is. Tegelijk is er wel degelijk ruimte voor verandering.

Het aandeel van de trein is op dit moment nog klein (5%), maar er is wel degelijk potentieel. De trein is voor veel Nederlanders geen principiële, maar een voorwaardelijke keuze. Als prijs, reiscomfort, en reistijd verbeteren, ontstaat ruimte voor verschuiving. Een aanzienlijke groep (50%) zegt vaker met de trein op vakantie te willen als dat financieel aantrekkelijker én praktischer wordt gemaakt.

“Ik zou wel willen maar er is geen normale aantrekkelijke treinverbinding.”

“De trein is schreeuwend duur & een crime om te boeken.”

Bij vliegen zien we iets vergelijkbaars: duurdere tickets zouden voor een derde van de vakantiegangers aanleiding zijn om een andere bestemming of een ander vervoermiddel te kiezen. Maar de grootste groep accepteert dit alleen als een fait accompli als gevolg van marktwerking. Ze zijn erop tegen als de overheid zich met de ticketprijs bemoeit.

Jongeren zijn niet automatisch het groenst

Wie verwacht dat vooral jongere Nederlanders de duurzame vakantienorm bepalen, komt bedrogen uit. Het beeld is gemengd. 18- tot 24-jarigen zijn relatief vaak bereid om uit te wijken naar een ander vervoermiddel of een andere bestemming als het vliegtuig duurder wordt. Ook staan zij bovengemiddeld open voor een financieel aantrekkelijker trein. Tegelijk is duurzaamheid bij deze groep niet het sterkst verankerd als criterium voor vakantiekeuzes. Het is opvallend dat 18- tot 24-jarigen bovengemiddeld vaak zeggen dat duurzaamheid “een rol speelt, maar niet doorslaggevend is” bij de bestemmingskeuze. Het gaat, ook hier, om een afweging, niet om een harde norm. Dat past bij hun profiel: jongere groepen zijn flexibeler, maar ook prijsgevoeliger. Hun gedrag lijkt minder gedreven door vaste principes en meer door veranderende omstandigheden en beperkte budgetten.

Bij ouderen zien we dat ze minder op vakantie gaan en als ze gaan, dat ze dan minder ver gaan. Duurzame argumenten worden in het algemeen niet als reden genoemd. Uit de antwoorden op de open vragen komt een beeld naar voren dat gewoonte en comfort bij de oudere groep een sterkere rol speelt.

“Ik ga niet op vakantie. Dát is pas duurzaam.”

“Ik ga op vakantie en niet de wereld redden in mijn eentje.”

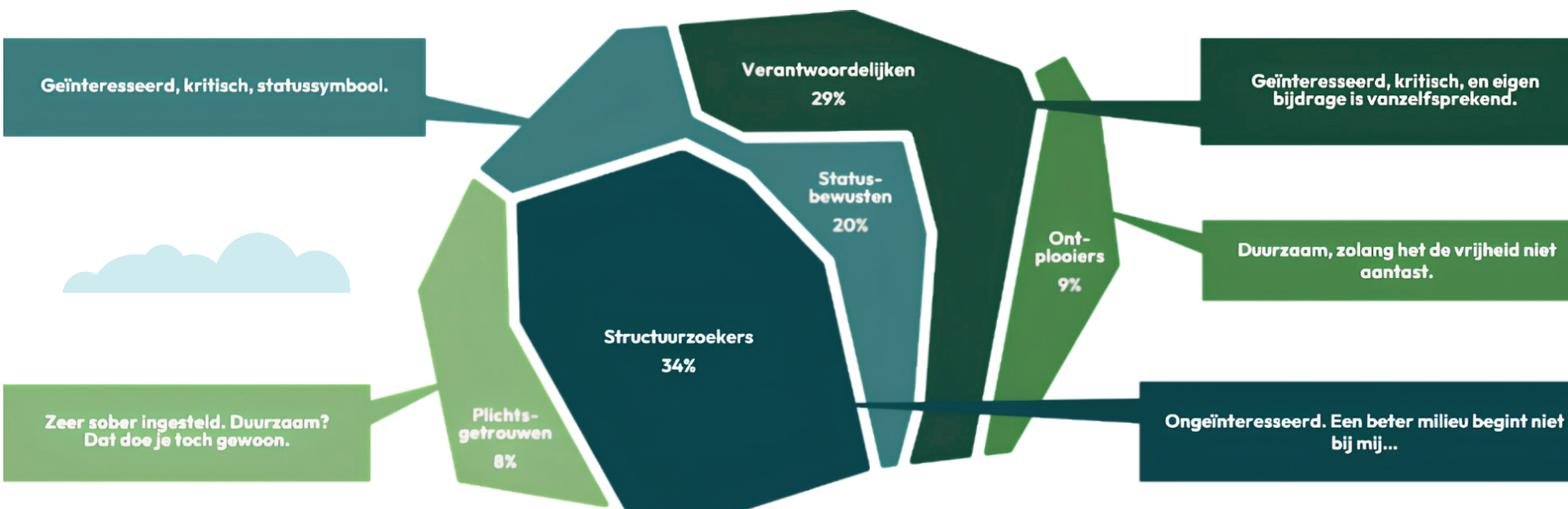
Mentality Duurzaamheidsprofielen: vooral Verantwoordelijken bewegen mee

Binnen de Mentality Duurzaamheidsprofielen springt één groep eruit: de Verantwoordelijken. Bij deze groep speelt duurzaamheid veruit het sterkst mee in de keuze van bestemming en vervoer. 52% van deze groep zegt dat duurzaamheid een (doorslaggevende) rol speelt bij de keuze van de vakantiebestemming. Zij zijn ook het meest gevoelig voor aantrekkelijker treinvervoer, zowel financieel als praktisch.

Daarmee zijn Verantwoordelijken de groep waar duurzame vakantiekeuzes al het meest genormaliseerd zijn. Niet per se als moreel statement, maar als onderdeel van een bredere levensstijl. In de open antwoorden geven ze aan dat ze hun vakantie verduurzamen door: “Niet vliegen, afval scheiden, verwarming niet onnodig aan, dingen die je thuis ook doet.” Of: “Dichterbij huis op vakantie, met eigen middelen. Eenmaal op bestemming alles met de fiets of te voet.”

Aan de andere kant staan vooral de Structuurzoekers, bij wie duurzaamheid relatief vaak helemaal geen rol speelt. Slechts 15% zegt

Mentality Duurzaamheidsprofielen



dat duurzaamheid meespeelt in hun keuzes. Dat is extra relevant omdat deze grote groep ongeveer een derde van de Nederlandse bevolking bevat. En wie brede maatschappelijke beweging wil creëren, moet niet alleen de voorhoede bedienen. Juist voor deze middengroep geldt dat duurzame keuzes vooral moeten aansluiten op betaalbaarheid, gemak routine en voorspelbaarheid.

Wat betekent dit?

Het onderzoek laat zien dat ook vakantie een domein is waarin waarden en gedrag uit elkaar kunnen lopen. Nederlanders vinden duurzaamheid vaak best belangrijk, maar alleen een minderheid laat zijn vakantiekeuzes er echt primair door bepalen. Dat hoeft niet te betekenen dat verduurzaming vastloopt. Integendeel: juist omdat gemak en prijs zo belangrijk zijn, liggen er kansen.

Wie duurzame vakantiekeuzes wil versnellen, moet niet alleen appelleren aan bewustzijn, maar vooral de praktische en financiële drempels verlagen. Door goedkoper treinvervoer, betere internationale verbindingen, gebruiksvriendelijke boeking, een groter aandeel elektrische en hybride voertuigen, nog meer laadpunten in Europa en een normaler beeld van dichtbij of anders reizen, ontstaan er kansen voor meer en leukere, duurzame vakanties.

Voor meer informatie over de Mentality Duurzaamheidsprofielen ga naar <https://www.motivaction.nl/mentality/duurzaamheidsprofielen>.

Onderzoeksverantwoording: n= 1.170, onderzoeksperiode: juni 2026

Wil jij ook een thema of een vraag indienen voor het energiepapier? Of heb je vragen of opmerkingen? Neem dan contact op met Gerard van der Werf (g.vanderwerf@motivaction.nl)